

ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

Κοινοβουλευτική Ομάδα

Αθήνα, 09 Φεβρουαρίου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς:

Τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Κυριάκο Πιερρακάκη

Τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών, κ. Χρίστο Δήμα

Την Υπουργό Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, κα Δόμνα Μιχαηλίδου

Θέμα: «Ανισότητες, διακρίσεις και αποκλεισμοί στη δωρεάν μετακίνηση ατόμων με αναπηρία – Γιατί η Πολιτεία επιμένει σε εισοδηματικά κριτήρια που ακυρώνουν ένα θεμελιώδες κοινωνικό δικαίωμα;»

Κυρία Υπουργέ,

Κύριοι Υπουργοί,

Η ελεύθερη και ισότιμη μετακίνηση δεν αποτελεί προνόμιο. Αποτελεί βασική προϋπόθεση αξιοπρεπούς διαβίωσης, κοινωνικής συμμετοχής, πρόσβασης στην εργασία, στην εκπαίδευση, στην υγεία και στον πολιτισμό. Για τα άτομα με αναπηρία και τα άτομα με χρόνιες ή/και σπάνιες παθήσεις, η μετακίνηση δεν είναι απλώς μια καθημερινή ανάγκη· είναι όρος κοινωνικής ένταξης και άρσης των αποκλεισμών που, διαχρονικά, έχει δημιουργήσει το ίδιο το κράτος.

Κι όμως, το ισχύον καθεστώς για τη δωρεάν μετακίνηση με τα αστικά Μέσα Μαζικής Μεταφοράς αποδεικνύεται στην πράξη αποσπασματικό, άδικο και βαθιά άνισο. Αντί να λειτουργεί ως εργαλείο κοινωνικής προστασίας, παράγει νέες διακρίσεις εις βάρος των ίδιων των ατόμων που υποτίθεται ότι στηρίζει.

Σύμφωνα με τις τεκμηριωμένες παρεμβάσεις και καταγγελίες της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.), καθημερινά αναδεικνύεται ένα παράδοξο και κοινωνικά απαράδεκτο καθεστώς:

Στην Περιφερειακή Ενότητα Αττικής και στη Θεσσαλονίκη, η δωρεάν μετακίνηση παρέχεται μέσω της πλαστικής κάρτας αναπηρίας. Στις υπόλοιπες Περιφερειακές Ενότητες της χώρας, η ίδια κάρτα δεν γίνεται αποδεκτή και απαιτείται η έκδοση ειδικού δελτίου μετακίνησης, το οποίο μάλιστα προϋποθέτει την πλήρωση εισοδηματικών κριτηρίων.

Το αποτέλεσμα;

Άτομα με αναπηρία αντιμετωπίζονται διαφορετικά, όχι με βάση τις ανάγκες τους ή τον βαθμό αναπηρίας τους, αλλά με βάση τον τόπο κατοικίας τους. Δημιουργούνται πολίτες «δύο ταχυτήτων», με διαφορετικά δικαιώματα μετακίνησης, ανάλογα με το αν ζουν στην Αττική, στη Θεσσαλονίκη ή στην υπόλοιπη Ελλάδα.

Ακόμη πιο προβληματικό είναι το γεγονός ότι άτομα με αναπηρία που κατοικούν στην Αττική ή στη Θεσσαλονίκη και δεν πληρούν τα εισοδηματικά κριτήρια για την έκδοση δελτίου μετακίνησης, στερούνται το δικαίωμα δωρεάν μετακίνησης εκτός των δύο αυτών περιοχών. Δηλαδή, πολίτες με αναπηρία αποκλείονται από τη μετακίνηση σε άλλη περιοχή της χώρας, όχι επειδή δεν έχουν αναπηρία, αλλά επειδή το εισόδημά τους υπερβαίνει ένα αυθαίρετο όριο.

Η ίδια η Πολιτεία παραδέχεται, εμμέσως πλην σαφώς, ότι η πλαστική κάρτα αναπηρίας δεν γίνεται αποδεκτή από τα Αστικά ΚΤΕΛ των λοιπών Περιφερειακών Ενοτήτων επειδή δεν επιτρέπει τον έλεγχο εισοδηματικών κριτηρίων. Δηλαδή, αντί να απλοποιηθεί το σύστημα και να αρθούν τα εμπόδια, επιλέγεται συνειδητά η διατήρηση ενός μηχανισμού αποκλεισμού.

Το ερώτημα, όμως, είναι σαφές και πολιτικά κρίσιμο:

Από τότε η αναπηρία μετριέται με βάση το εισόδημα;

Από τότε το δικαίωμα στην ισότιμη μετακίνηση μετατράπηκε σε προνοιακό επίδομα υπό όρους;

Η Ελλάδα έχει κυρώσει τη Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, δεσμευόμενη ρητά να λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την εξάλειψη των διακρίσεων και τη διασφάλιση της πλήρους συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνική ζωή. Η επιμονή σε εισοδηματικά κριτήρια για ένα βασικό δικαίωμα, όπως η μετακίνηση, αντιβαίνει όχι μόνο στο πνεύμα αλλά και στο γράμμα της Σύμβασης.

Επιπλέον, η πραγματικότητα της καθημερινότητας διαψεύδει κάθε επιχείρημα περί «οικονομικής στόχευσης». Τα άτομα με αναπηρία επιβαρύνονται ήδη με αυξημένα κόστη διαβίωσης: μετακινήσεις, φάρμακα, θεραπείες, βοηθήματα, προσβασιμότητα. Το να τίθεται επιπλέον οικονομικό φίλτρο στη μετακίνηση δεν αποτελεί εξορθολογισμό, αλλά κοινωνική αναλγησία.

Η Πολιτεία οφείλει να πάψει να αντιμετωπίζει την αναπηρία ως δημοσιονομικό βάρος και να την αντιμετωπίσει ως ζήτημα δικαιωμάτων. Οφείλει να εγκαταλείψει τις αποσπασματικές ρυθμίσεις και να διαμορφώσει ένα ενιαίο, καθολικό και δίκαιο πλαίσιο μετακίνησης, με μοναδικό αποδεικτικό την ιδιότητα του ατόμου με αναπηρία.

Δεδομένων όλων των παραπάνω

Ερωτάσθε κκ. Υπουργοί,

- 1. Προτίθεται η Κυβέρνηση να καταργήσει τα εισοδηματικά κριτήρια για τη δωρεάν μετακίνηση με τα αστικά ΜΜΜ για τα άτομα με αναπηρία και τα άτομα με χρόνιες ή/και σπάνιες παθήσεις;*
- 2. Για ποιο λόγο η πλαστική κάρτα αναπηρίας δεν έχει καθολική ισχύ σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες της χώρας, δημιουργώντας άνιση μεταχείριση μεταξύ πολιτών με αναπηρία;*
- 3. Πώς δικαιολογείται η διαφορετική εφαρμογή του ίδιου δικαιώματος ανάλογα με τον τόπο κατοικίας;*

4. *Υπάρχει σχεδιασμός για την καθιέρωση της πλαστικής κάρτας αναπηρίας ως μοναδικού και καθολικού αποδεικτικού για τη δωρεάν μετακίνηση σε όλη τη χώρα;*
5. *Ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα για την άρση των υφιστάμενων διακρίσεων και την εναρμόνιση της εθνικής πολιτικής με τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας;*

Οι Ερωτώντες Βουλευτές

Αικατερίνη (Κατερίνα) Σπυριδάκη

Αικατερίνη (Κατερίνα) Καζάνη

Πέτρος Παππάς

Αναστάσιος (Τάσος) Νικολαΐδης